

Sygn. akt II Ca 1560/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Ewa Piątkowska-Bidas**

Sędziowie: **SO Małgorzata Klesyk**

SO Marek Boniecki (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

i (...). w M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Sandomierzu

z dnia 16 października 2012 r., sygn. I C 178/11

1. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) w stosunku do (...) w M., znosi postępowanie przeciwko temu pozwanemu w całości, z wyjątkiem postanowienia o wezwaniu do udziału w sprawie tego pozwanego i przekazuje sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sandomierzu;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w ten sposób, że odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. i oddala apelację w stosunku do tego pozwanego w pozostałej części;
3. oddala wniosek pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1560/12

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 16 października 2013 r.

M. K. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) w Ł. kwoty 33 212 zł z ustawowymi odsetkami, tytułem nieprzyznanej przez stronę pozwaną jako reprezentanta ds. roszczeń (...) towarzystwa (...) części odszkodowania za wynajem pojazdu zastępczego, w związku z kolizją, która miała miejsce na terenie Włoch.

Pozwana (...)w Ł.wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut braku legitymacji biernej jako reprezentanta ds. roszczeń, a także „z ostrożności procesowej” zarzucając niewykazanie wysokości roszczenia.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w Sandomierzu wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) w M., który nie zajął stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z dnia 16 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Sandomierzu oddalił powództwo w całości i orzekł o kosztach procesu, zasądając kwotę 2417 zł od powódki na rzecz (...) w Ł..

Sąd pierwszej instancji ustalił w szczególności, że powódka prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...)w S.. W ramach prowadzonej działalności dokonuje przewozów osób. Jest właścicielką dwóch pojazdów marki M. (...). Jeden z tych pojazdów - o nr rej. (...), uczestniczył w kolizji drogowej na terenie Włoch w dniu 10 września 2010 r. W tym czasie kierowcą pojazdu był mąż powódki P. K.Doszło wówczas do zderzenia z kierowcą ciężarówki zarejestrowanej na terenie Włoch, a ubezpieczonej we (...)spółce (...). Po powrocie do Polski mąż powódki dnia 21 października 2010 r. zgłosił szkodę do pozwanej (...)Powódka została powiadomiona przez (...)w Ł., że zakład ten działa na terytorium Polski jako reprezentant do spraw roszczeń włoskiego towarzystwa (...), zaś podczas likwidacji szkody zastosowanie ma IV Dyrektywa Komunikacyjna Unii Europejskiej i odpowiedzialność cywilna z tytułu przedmiotowego zdarzenia będzie rozpatrywana zgodnie z tamtejszym prawem przez ubezpieczyciela sprawcy zdarzenia. Następnie sporządzono protokół szkody w pojeździe marki M. (...)nr rej (...)oraz kosztorys E.. W toku postępowania likwidacyjnego została w całości pokryta szkoda związana z uszkodzeniem pojazdu w całość przez (...). – jako reprezentanta do spraw roszczeń. W decyzjach przyznających odszkodowanie powódka została pouczona, że przysługuje jej prawo dochodzenia roszczeń na drodze postępowania sądowego, a podmiotem wyłącznie właściwym, przeciwko któremu może być skierowany pozew w postępowaniu sądowym jest włoskie towarzystwo (...). Powódce przyznano także bezsporne odszkodowanie z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego w wysokości 1188,36 zł, stanowiącej równowartość 300 EUR i odmówiono przyznania dalszego świadczenia z tego tytułu. Powódka w aktach szkody złożyła oświadczenie, że prowadzi międzynarodowy okazjonalny przewóz osób i w terminach 2-5 grudnia 2010 r., 9-12 grudnia 2010 r. i 16-19 grudnia 2010 r. jej drugi pojazd marki M. (...)nr(...)wykonywał przewozy na trasie (...)jak również pojazd wynajęty, na który została zestawiona faktura. Do oświadczenia tego powódka dołączyła raporty dobowe z kasy fiskalnej. Powódka przedłożyła do pozwu odpisy dwóch faktur VAT wystawionych jej przez Paw-(...)Krajowy (...) Osób (...)w G.na łączną kwotę 36 980 zł (netto 34 400 zł). W dniu powstania szkody kierowca ciężarówki na miejscu zdarzenia sporządził świadczenie i potwierdził na piśmie, że ponosi winę za spowodowaną kolizję. P. K.zajął się likwidacją szkody, po zdarzeniu tym pojazdem wrócił do Polski i oddał samochód do naprawy, a odebrał go pod koniec stycznia 2011 r. Pomimo tego, że kolizja miała miejsce w dniu 10 września 2010 r. i od tej daty powódka dysponowała tylko jednym sprawnym swoim pojazdem, w listopadzie i grudniu 2010 r. przyjmowała telefoniczne zgłoszenia od klientów, którzy chcieli skorzystać z przewozu osób w jej firmie w miesiącu grudniu 2010 r. na trasie Polska-Włochy, a następnie także w miesiącu styczniu 2011 r.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne. Zdaniem Sadu pierwszej instancji (...) w Ł.nie była biernie legitymowana w sprawie, albowiem występowała jedynie jako reprezentant do spraw roszczeń drugiego z pozwanych, stosownie do przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczyciel Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.).

Odnośnie odpowiedzialności (...)w M.Sąd Rejonowy przyjął, że ma jurysdykcję do rozpoznania sprawy w tym zakresie, stosownie do art. 11 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 1 b) rozporządzenia Rady (WE) nr(...)z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka nie wykazała jednak konieczności najmu pojazdu zastępczego, ani wysokości poniesionych z tego tytułu kosztów. Wątpliwości Sądu wzbudził także zakres ochrony ubezpieczeniowej, zagwarantowany w umowie ubezpieczenia.

Wyrok powyższy w całości zaskarżyła apelacją powódka, zarzucając naruszenie przepisów postępowania w postaci: 1) art. 233 §1 k.p.c., polegające na błędnym, sprzecznym z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i zasadami doświadczenia życiowego, ustaleniu stanu faktycznego oraz braku wszechstronnej analizy zebranego materiału dowodowego, co w konsekwencji skutkowało błędnym przyjęciem, że pozwany (...) S.A. nie posiada legitymacji do występowania w sprawie w charakterze pozwanego; 2) art. 339 §1 i 2 k.p.c., polegającą na niewydaniu przez Sąd I instancji wyroku zaocznego wobec pozwanego (...) w M., albowiem pozwany nie stawiał się na żadną z rozpraw, nie wdał się w spór, nie złożył żadnego pisma, nie przedstawił swojego stanowiska w sprawie, pomimo prawidłowego doręczenia mu odpisu pozwu wraz z załącznikami oraz prawidłowego powiadomienia pozwanego o każdej rozprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od obu pozwanych solidarnie dochodzonej pozewem kwoty, ewentualnie o zmianę wyroku w zakresie dotyczącym (...) w M. i zasądzenie od tego pozwanego wyrokiem zaocznym dochodzonej pozewem kwoty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana T.U. (...) S.A. w Ł. wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Postępowanie w sprawie w zakresie dotyczącym pozwanego (...) w M. dotknięte było nieważnością.

Wbrew przekonaniu Sądu Rejonowego, a także twierdzeniom samej powódki, pozwany ten nie został ani razu prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy przed Sądem pierwszej instancji.

Zalegające w aktach sprawy na kartach 133 i 172 poświadczenia doręczenia wystawione zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych zawierają adnotację o niedoręczeniu dokumentów (pozycja 15.4). Brak jest natomiast adnotacji o innym sposobie doręczenia (poz. 12.2.1.3, 12.2.2). Wniosek o braku świadomości o toczącym się postępowaniu sądowym potwierdza także stanowisko zajęte w postępowaniu apelacyjnym, po pierwszym skutecznym doręczeniu (...) w M. zawiadomienia o rozprawie (k. 260, 290). Ubocznie wskazać także należy na niekonsekwencję Sądu Rejonowego, który uznawszy skuteczność doręczenia, nie wydał wyroku zaocznego przeciwko (...) w M., mimo całkowitej bierności tego pozwanego.

W konkluzji powyższych rozważań dojść należało do przekonania, że pozwany (...) w M., został pozbawiony możliwości obrony swoich praw przed Sądem Rejonowym w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., co skutkowało nieważnością postępowania w tym zakresie. Pamiętać przy tym należy, iż stosownie do przepisu art. 378 §1 k.p.c. Sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę nieważność postępowania z urzędu. Bez znaczenia jest przy tym, że przyczyna nieważności nie dotyczyła strony, która wywiodła apelację (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 115/05, Biul. SN 2006/6/9).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1. wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności winien doręczyć włoskiej stronie pozwanej odpis pozwu i w zależności od stanowiska tej strony podejmie stosowne czynności procesowe. Przy doręczaniu pism procesowych należy w pierwszej kolejności skorzystać z możliwości doręczenia za pośrednictwem poczty, które w rozpoznawanej sprawie okazało się skuteczne (art. 14 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007).

Apelacja skierowana przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w Ł. (dalej: (...)) okazała się co do meritum sprawy bezzasadna.

Słusznie bowiem Sąd Rejonowy uznał za skuteczny, podniesiony w odpowiedzi na pozew tego pozwanego zarzut braku legitymacji biernej.

W rozpoznawanej sprawie poza sporem było, że (...) w toczącym się z wniosku powódki postępowaniu likwidacyjnym występowała w charakterze reprezentanta do spraw roszczeń. Nie łączył natomiast tego pozwanego z powódką ani

ze sprawcą szkody żaden stosunek zobowiązaniowy. Instytucja reprezentanta ds. roszczeń uregulowana została w ustawie dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczyciel Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm. – dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych), a definicja zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 950). Powoływana definicja nie pozostawia wątpliwości co do tego, że reprezentant działa w imieniu i na rachunek reprezentowanego zakładu ubezpieczeń i jest umocowany co najmniej do dokonywania czynności prawnych niezbędnych do wypłaty lub odmowy wypłaty odszkodowania. Wniosek ten potwierdza brzmienie art. 80 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, wg którego reprezentant wykonuje swoje obowiązki na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez zakład ubezpieczeń. Żaden z przepisów prawa krajowego (w tym art. 79, 80, 81 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych), ani bezpośrednio obowiązującego prawa wspólnotowego, nie przewiduje też roszczenia względem reprezentanta ds. roszczeń. Reprezentant ten obowiązany jest jedynie do przyjęcia zgłoszenia odszkodowawczego, udzielenia odpowiedzi na zgłoszone żądanie oraz likwidacji szkody w imieniu i na rzecz zakładu ubezpieczeń.

Rozważania powyższe doprowadziły do jednoznacznej konkluzji o bezzasadności apelacji powódki w tym zakresie, bez potrzeby rozważania zarzutów skierowanych przeciwko ocenie materiału dowodowego. Ubocznie jedynie zatem wskazać należy, iż uzasadnienie Sądu pierwszej instancji częściowo w zakresie ustaleń faktycznych nie odpowiada wymogom określonym w art. 328 §2 k.p.c. Spostrzeżenie to dotyczy tej części uzasadnienia, w której Sąd powołuje się na zeznania powódki, świadka i inne dowody przeprowadzone w sprawie. Ustalenie postawy faktycznej nie może pokrywać się z przedstawianiem zebranego materiału. Sąd ma natomiast obowiązek wypowiedzenia się, jakie zajął stanowisko co do faktów spornych między stronami. Ustalenie stanu faktycznego winno mieć charakter kategoriyczny (por. K. Piasecki w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I, Warszawa 1996, s. 1001 i nast.).

Sąd Okręgowy w granicach zaskarżenia zmienił natomiast rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu, uznając, że w rozpoznawanej sprawie znajduje zastosowanie art. 102 k.p.c. To postawa bowiem pozwanej (...), która odmówiła powódce zapoznania się z dokumentem pełnomocnictwa, na mocy którego reprezentuje włoski zakład ubezpieczeń, uniemożliwiła skarżącej należyte rozeznanie w sytuacji prawnej, w której się znalazła. Pozwana (...) mimo pozostawania w kontakcie z reprezentowanym zakładem ubezpieczeń, o czym świadczy treść dokumentów zawartych w aktach szkodowych, nie poczyniła także żadnych starań dla umożliwienia włoskiemu zakładowi ubezpieczeń uczestnictwa w sprawie i wyjaśnienia kwestii odpowiedzialności.

Zważywszy powyższe, Sąd Okręgowy na podst. art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2. sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego, mając na uwadze fakt, że wskazywana wyżej postawa pozwanej (...) nie uległa zmianie w toku postępowania apelacyjnego, orzeczono na podst. art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c.

SSO M. Klesyk SSO E. Piątkowska - Bidas SSO M. Boniecki